

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Káplán Erzsébet Ügyvédi Iroda (**felperesi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Káplán Erzsébet ügyvéd) és a Nochta & Társai Ügyvédi Iroda (**felperesi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Nochta Tibor ügyvéd) által képviselt felperes neve(**felperes címe**) felperesnek – az Országos Bírósági Hivatal (1363 Budapest, Pf. 24., ügyintéző: **alperesi képviselő neve** bíró) által képviselt alperes neve(1055 Budapest, Markó u. 27.) alperes ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indult perében a Székesfehérvári Törvényszék 2012. március 29. napján meghozott 5.P.20.481/2011/38. számú ítélete ellen a felperes 41. sorszámon előterjesztett és Pf.5. sorszámon kiegészített fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 992.000 (kilencszázkilencvenkettőezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket és 1.240.000 (egymillió-kettőszáznegyvenezer) forint feljegyzett felülvizsgálati illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében bírósági jogkörben okozott kár megtérítése címén kérte, hogy az elsőfokú bíróság kötelezze az alperest 12.400.000 forint, ennek járulékai, valamint 300.000 forint fizetési meghagyásos eljárási díj, 100.000 forint végrehajtási díj, 100.000 forint regisztrációs díj, továbbá a perköltség megfizetésére. Keresetét arra alapította, hogy az alperes jogellenes és felróható magatartása miatt húzódott el 20 hónapig a fizetési meghagyásos és a végrehajtási eljárás, és e késedelem folytán vált behajthatatlanná a jogerős fizetési meghagyás szerint járó követelése.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperes követelése elévült, mert a kártérítés iránti követelését ugyan 2005 márciusában bejelentette a Fővárosi Bíróság elnökének, azonban a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet csak 5 év elteltével nyújtotta be. Előadta, hogy nem tanúsított olyan jogellenes magatartást, amelyre alapítva a felperest megilleti a jogosultság kártérítés követelésére, és arra is hivatkozott, hogy az alperes késedelmes intézkedései nem állnak okozati összefüggésben a perben nem álló **Kft neve**-vel (a továbbiakban: adós) szemben fennálló követelés behajthatatlansága folytán keletkezett kárral. Vitatta a felperesnek azt a tényállítást, hogy az adós felszámolója csak 2010 júniusában adhatott ki meg nem térülési nyilatkozatot.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy az illetékes Nemzeti Adó és Vámhivatal külön felhívására fizessen meg az államnak 444.000 forint eljárási illetéket.

Ítéletének jogi indokolásában hivatkozott a Ptk. 339. §-ának (1), a 349. § (1) és (4), a 324. § (1) és (2), a 325. § (1), a 326. § (1) és a 360. § (1) bekezdésére. Úgy ítélte meg, hogy az alperes tévesen tekintette a fizetési meghagyás kötelezettjének nyilatkozatát ellentmondásnak, és a tévedett akkor is, amikor a végrehajtási lap kibocsátását a fizetési meghagyás jogerőre emelkedésének hiánya miatt megtagadta. Arra a következtetésre jutott, hogy az alperes megfelelő eljárása esetén a végrehajtási eljárás keretében a felperes 2001. július elejére a követeléséhez hozzájutott volna, amennyiben az adósna bármelyik pénzintézetnél van pénze. Az elsőfokú ítélet szerint tehát az alperes kártérítési felelőssége fennállt, azonban az elévülést az elsőfokú bíróságnak elsődlegesen kellett vizsgálnia. A felperes kára akkor következett be, amikor a követelés behajthatatlanná vált, ez pedig az „F” kategóriás követelések esetében már a felszámolás közzététele időpontjában (2002. november 14.) fennállt. Az innen számított ötéves elévülési időt a felperes 2005. január 6-i levele megszakította, ezt követően azonban a felperes csak az elévülési határidő lejártát követően írt újabb felszólító levelet. A Ptk. 326. §-ának (2) bekezdése nem volt alkalmazható, mert a meg nem térülési nyilatkozatot a felszámoló a perbeli előadása szerint már jóval 2010 júniusa, akár 2005. január 6-a előtt is kiadhatta volna, ha ez ügyben a felperes megkeresi. A felperes követelése tehát 2010. január 6. napján elévült, ezért bírósági úton nem volt érvényesíthető.

Az ítélettel szemben benyújtott fellebbezésében a felperes elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és a keresetnek megfelelő döntés meghozatalát kérte, másodlagos kérelme az ítélet hatályon kívül helyezésére irányult.

Állítása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást pontatlanul tárta fel. Kiemelte, hogy az adós felszámolását a 2002. október 16-án meghozott végzés alapján 2002. november 14-én tették közzé. A bíróság a végrehajtási eljárást az adós felszámolása miatt érdemben ezért nem kezdte meg. A felperes jogi képviselője útján 2009. június 5-én kelt levelével kereste meg a felszámolót a meg nem térülésről szóló nyilatkozat kiadása végett. Ha a felszámoló 2009 őszén kiadja a behajthatatlansági nyilatkozatot, ez nem jelentette volna a követelés tényleges és nyilvánvaló behajthatatlanságát, mert folyamatban volt még 152.000.000 Ft értékű áfa visszatérítése iránti eljárás, amelyből a felperes joggal várhatott részleges megtérülést. A követelés 2010. január 6-án nem évült el, mert az igazolt behajthatatlanságig – 2010. június 30-áig – az elévülés nyugodott, ezért 2011. június 30-ig érvényesíthette bírósági úton. Csak utólag, kizárólag a jelenleg rendelkezésre álló iratok alapján állapítható meg, hogy 2002. november 14-én nem volt esély a megtérülésre. Állította, hogy a felszámolási eljárás folyamatban léte alatt a követelés akár részbeni megtérülésének esélye is menthető okot jelentett az igényérvényesítés akadályának megítélésénél, mert addig, amíg a behajthatatlanság nem állapítható meg, a teljesítés az alperestől sem követelhető (1/2007. PJE). A másodlagos felelősségi alakzatoknál a jogalkotó a marasztalás feltételeként előírja a bíróság által jóváhagyott közbenső mérleget, illetve a jóváhagyott vagyonfelosztási javaslatot, azonban a visszavont közbenső mérleg alapján nem követelhető teljesítés. A felszámoló a behajthatatlansági nyilatkozatot 2010. június 30-án adta ki, és 2010. november 8-ai fordulónappal terjesztette elő a zárójelentést és a zárómérleget. A felperes 2010. június 30-ától került abba a helyzetbe, amikor a menthető ok már nem gátolta az alperessel szembeni igény érvényesítésében, így a követelés nem évült el.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az elévülés kérdésében helyesen, a jogszabályoknak megfelelően döntött. Változatlanul fenntartotta azt az állítását is, hogy az alperes által elkövetett hibák ellenére érdemben is el kellett volna utasítani a keresetet, mivel a kártérítés feltételei közül hiányzott az okozati összefüggés az alperes magatartása és a bekövetkezett kár között.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét 9.Pf.20.996/2012/5. számú ítéletével helybenhagyta. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 992.000 forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

A másodfokú ítélet indokolása szerint a felperes vagyoni hátrányát nem a bíróságok eljárása, hanem az adós önkéntes teljesítésének elmaradása, illetőleg fizetéseképtelensége okozta, ezért a felperes állított kára és az alperes magatartása közötti okozati összefüggés hiányában a felperest a Ptk. 349. §-ának (3) bekezdése alapján nem illeti meg a jogosultság az alperessel szemben kártérítés követelésére. Az okozati összefüggés hiányát támasztja alá az a tény is, hogy a felperes fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelme 2001. január 9-én érkezett a Budapesti II. és III. Kerületi Bírósághoz, míg az adós elleni felszámolást a 2001. január 13-án előterjesztett kérelem alapján indított eljárásban rendelték el. A másodfokú ítélet szerint az elévülés csak abban az esetben fejtheti ki a bírósági úton történő igényérvényesítés lehetőségét megszüntető hatályát, ha az igényérvényesítés tárgyát képező követelés fennáll és esedékessé vált. Mivel a felperest az alperessel szemben az általa érvényesített jog nem illeti meg, nem áll fenn olyan követelés sem, amelynek érvényesítését az alperes egyoldalú jognyilatkozata megszüntethetné, így az elévülési kifogáshoz igényt megszüntető jogi hatály egyáltalán nem fűződhet. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elévülési kifogás vizsgálatát és az elsőfokú bíróság ítéletének erre vonatkozó indokolását mellőzte.

A felperes kérelmére indult felülvizsgálati eljárásban a Kúria Pfv.III.21.511/2013/4. számú végzésével a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A felperes felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltségét 200.000 forintban állapította meg.

A végzés indokolása szerint az nem vitatható, hogy az adós az önkéntes teljesítést elmulasztotta és ez nem áll összefüggésben a bíróság tevékenységével. A Vht. 5. §-ának (1) bekezdése azonban éppen az önkéntes teljesítés elmulasztása esetére teremti meg az állami kényszer erejével a követelés behajthatóságának lehetőségét. Amennyiben a bíróság az e körbe eső tevékenysége során jogellenesen és felróhatóan jár el, és a felperes bizonyíthatóan emiatt esik el a követelése behajtásától, a bíróság tevékenysége és a károsodás bekövetkezése között az okozati összefüggés fennáll. A Cstv. 38. §-ának (1) bekezdése nem zárja ki annak vizsgálhatóságát, hogy a felszámolás kezdetéig volt-e lehetősége a felperesnek a követelés behajtására, illetve hogy ez a bíróság valamely jogellenes, felróható magatartása folytán hiúsult-e meg. Sem az önkéntes teljesítés elmaradása, sem a felszámolási eljárás ténye nem zárja ki az okozati összefüggés fennállásának lehetőségét, ennek érdemi elbírálása a bíróság feladata. A követelés érdemi elbírálását megelőzi azonban annak a kérdésnek az eldöntése, hogy a követelés elévült-e. Eltérő jogi álláspontja miatt a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet, illetőleg a fellebbezést e tekintetben nem vizsgálta, ezért a Kúria a fellebbezésnek a kifejtettek szerinti elbírálása érdekében a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését követően a felperes a fellebbezését Pf.5. sorszám alatt kiegészítette. Előadta, hogy a kártérítési követelés elévülése a károsodás bekövetkeztével kezdődik. A károsodás akkor következett be, amikor a követelés behajthatatlanná vált. Ezt követően azonban az elévülés nyugodott, mert jogosultként a követelését menthető okból nem tudta érvényesíteni mindaddig, amíg a kárról, illetőleg annak mértékéről tudomást nem szerzett. Ez pedig 2010. június 30-án történt meg, amikor a felszámoló a követelés behajthatatlanságát hitelt érdemlően igazolta. Megjegyezte, hogy a kára összecszerűségének a bizonyítására is csak attól az időponttól képes, hogy a hitelezői igényének kielégíthetetlenségéről a felszámolótól tudomást szerzett. A tudomásszerzést követő egy éven belül pedig a kereseti kérelmét benyújtotta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes kártérítési felelőssége

megállapítható, mert a bíróságok megfelelő eljárása esetén 2001. július elejére a követeléséhez juthatott volna, ha van az adósnak lefoglalható készpénze. Az adósnak bizonyíthatóan volt vagyona. A főkönyv és a mérlegek egyaránt igazolják, hogy a követelés 2001., 2002. években megtérülhetett volna. A jogalkalmazási tévedések okán bekövetkező késedelem miatt nem volt lehetősége lefolytatni a végrehajtási eljárást a felszámolás közzétételéig. Az okozati összefüggés a bírósági tévedések és aközött áll fenn, hogy emiatt a felszámolás közzététele előtt – mikor még volt rá fedezet – nem történt meg a követelés kielégítése. Állította, hogy 2010. június 30-ig, a behajthatatlansági nyilatkozat kézhezvételéig az elévülés nyugodott, a felszámoló által adott tájékoztatás szerint az áfa visszaigénylésekből számíthattak a hitelezők részbeni kielégítésre. Behajthatatlansági nyilatkozatot kérésük ellenére nem kaptak, így ő a követelését csak azt követően tudta érvényesíteni, hogy a kár összegéről (teljes mértékben behajthatatlan a követelés) ténylegesen és hitelt érdemlően tudomást szerzett.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmének kiegészítésében hangsúlyozta, hogy a hatályon kívül helyezésre azért került sor, mert a másodfokú bíróság téves jogi álláspontja alapján az elévülés kérdését egyáltalán nem vizsgálta, ugyanakkor a Kúria az elsőfokú ítéletben tett megállapításokat nem vitatta. Az elsőfokú ítélet az elévülés nyugvását már vizsgálta, és az arra való hivatkozást alaptalannak találta. Az okozati összefüggés körébe kiemelte, hogy a felszámolás kezdeményezésére már a fizetési meghagyás iránti kérelem benyújtását követő három nap elteltével sor került, e körülmény valószínűsíti, hogy a felperes követelésének megtérülésére az alperes eljárásától függetlenül nem kerülhetett volna sor, mert az adós fizetéseképtelensége már ekkor fennállt.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt az 1952. évi III. törvény (Pp.) 228. § (4) bekezdése szerint fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért az elsőfokú ítéletet a másodfokú bíróság egészében bírálta felül.

A fellebbezés alaptalan.

A másodfokú bíróság a Kúria utasításának megfelelően az elsőfokú ítélet elleni fellebbezés elbírálása körében elsődlegesen vizsgálta, hogy a felperes követelése elévült-e.

Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes követelése elévült, és a másodfokú bíróság egyetértett ennek jogi indokolásával is. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel azt a Fővárosi Ítéltábla a következőkkel egészíti ki.

Ahogy arra az elsőfokú bíróság helytállóan rámutatott, az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik (Ptk. 326. § (1) bekezdés), és a kártérítés a károsodás bekövetkezésekor nyomban esedékes (Ptk. 360. § (1) bekezdés). Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felperes kára akkor következett be, amikor a követelés behajthatatlanná vált, azaz a megtérülésére kétséget kizáróan nem volt lehetőség. Az adós felszámolójának nyilatkozata szerint a felperes hitelezői igényét az adós 2002. november 14. napján meglévő valós vagyona már nem fedezte.

A követelésnek az elsőfokú bíróság által megállapított esedékességét – az elévülés kezdő időpontját – a fellebbezésében már a felperes sem vitatta. Követelésének bíróság előtti érvényesíthetősége érdekében az elévülés nyugvására hivatkozott. Az elévülés nyugvását amiatt állította, hogy igényének a felszámolási eljárásban való megtérülése az igény kielégíthetetlenségének közléséig kérdéses volt, ily módon a kárának és a kára összegének bizonyítására is attól az időponttól volt képes, amikor a felszámolási eljárásban a hitelezői igényének kielégíthetetlenségéről a felszámolótól tudomást szerzett.

A Ptk. 326. §-ának (2) bekezdése szerint, ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél kevesebb van hátra.

Az elévülés nyugvásának tipikus esete, ha a jogosult a követeléséről nem tud, vagy a követelés érvényesítésében fizikailag akadályozott. A perbeli követelés érvényesítésének azonban a felperes szubjektív vélekedésén túl egyéb akadály nem volt, hiszen ahogy a követeléséről tudva, annak megfizetésére az alperest írásban felszólította, úgy a perindításra is volt lehetősége. A per megindítását követően pedig kárának bekövetkeztét és összegét – ahogyan azt a jelen perben is tette – a felszámolási eljárás befejezését megelőzően is bizonyíthatta volna. Nem volt tehát olyan objektív akadály, mely az alperessel szembeni igényérvényesítést megakadályozta. Az, hogy a felperes úgy ítélte meg, hogy a felszámoló behajthatatlansági nyilatkozatának kiadásáig a kárának bekövetkeztét és összegét az alperes elleni perben bizonyítani nem tudja, valójában a perindításnak nem volt akadály, így az igényérvényesítés elmulasztásának menthető okaként az elévülés nyugvásához sem vezethetett.

A másodfokú bíróság maradéktalanul osztotta az elsőfokú bíróságnak az elévülés megszakítása körében kifejtett jogi álláspontját.

A felperes fellebbezésében hivatkozott 1/2007. PJE a jogvita elbírálására nem volt alkalmazható, mert a felperes követelése nem az alperes mögöttes felelősségén alapult.

A felperes követelése tehát a kereset megindítását megelőzően a Ptk. 324. § (1) és a 327. § (1) bekezdése alapján 2010. január 6. napján elévült, így a 2010. november 16. napján benyújtott fizetési meghagyásból perré alakult eljárásban érvényesített kereset teljesítésére a Ptk. 325. §-ának (1) bekezdése alapján nem volt lehetőség.

A felperes fellebbezése sikertelen volt, ezért a másodfokú bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján kötelezte a fellebbezési és felülvizsgálati illeték megfizetésére.

Budapest, 2015. május 14.

. Höbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Egriné dr. Salamon Emma s.k.. Bleier Judit s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: